

MEMÒRIA
D'ACTIVITATS 2018

ASSOCIACIÓ EXIL

“Veig molta gent, tinc amics i de vegades els truco per saber com estan,
Ens trobem el diumenge per xerrar (...) i això és molt important”

Qui som?

L'**Associació EXIL** és una entitat nascuda l'any 1976 a Brussel·les i l'any 2001 a Barcelona. Està centrada en l'atenció terapèutica mèdica-psico-social a persones traumatitzades per diferents tipus de violacions dels Drets Humans. Les persones beneficiàries de l'Associació EXIL es reparteixen en tres grans col·lectius:

- Persones exiliades víctimes de contextos de guerra, persecució, empresonament, violència i tortura.
- Nens i nenes víctimes de maltractaments i violència masclista.
- Dones víctimes de violència masclista.

El nostre programa s'inspira en les últimes aportacions científiques lliurades per les investigacions en el camp de les ciències relacionals, la psicotraumatologia infantil i adulta, el paradigma del vincle, sistèmic, així com dels resultats de les investigacions sobre resiliència. Els pilars del nostre model són:

- La promoció dels Bons Tractes.
- El suport i la promoció de la resiliència.
- El valor terapèutic de la solidaritat.
- La perspectiva de gènere.
- L'autocura dels professionals

Qui som?

El model terapèutic del nostre centre és integral, sistèmic i aplicat a través de pràctiques en xarxes socials.

- **Integral** perquè es consideren els diferents aspectes afectats pels traumes, cos, ment i relacions afectives i socials. Per això s'ofereix atenció mèdica, psicològica i social, a part d'altres disciplines terapèutiques.
- **Sistèmic** perquè, d'una banda, considerem que el sofriment i els trastorns que presenten les persones, lluny de ser l'expressió d'una malaltia, són la conseqüència de l'impacte de factors traumàtics sobre l'individu i la seva família, com ara la violència, les mancances de tot tipus, agressions sexuals, tortura, exili, etc. D'altra banda, les nostres intervencions estan dirigides a les persones afectades com també a contribuir a reparar el dany sofert pels seus sistemes de pertinença: la família, teixits socials comunitaris, teixits culturals.
- **Aplicat a través de pràctiques de xarxes**, és a dir, totes les intervencions consideren i respecten els recursos personals, familiars, culturals i socials de les persones afectades, potenciant-los amb els instruments dels professionals. Un altre aspecte del treball en xarxa és el fet de participar i facilitar l'associació del conjunt de professionals i institucions que ofereixen suport a aquestes persones, d'una manera coherent i coordinada. Entre d'altres, per oferir-los l'oportunitat reparadora de sentir-se acompanyats, reconeguts com a afectats per una injustícia i recolzats en els esforços per superar els seus traumes i sofriments.

Qui som?

La iniciativa va néixer del **Dr. Jorge Barudy** i va comptar, des de la seva fundació, amb el suport acadèmic de la Universitat Catòlica de Lovania, en la persona del Professor Franz Baro. Catedràtic de psiquiatria, consultor de l'Organització Mundial de la Salut de les Nacions Unides, el Professor Baro és investigador del camp de la salut mental. A Barcelona l'equip de professionals de l'Associació EXIL va començar les seves activitats l'any 2001 oferint un programa de reparació mèdic-psico-social per a persones exiliades i immigrades i les seves famílies víctimes de violacions dels Drets Humans i de tortura. El centre va ampliar ràpidament el seu àmbit de treball, gràcies a l'aportació de professionals i voluntaris, oferint un programa terapèutic integral per a nenes, nens i adolescents, víctimes de maltractaments greus en l'àmbit familiar i /o institucional.

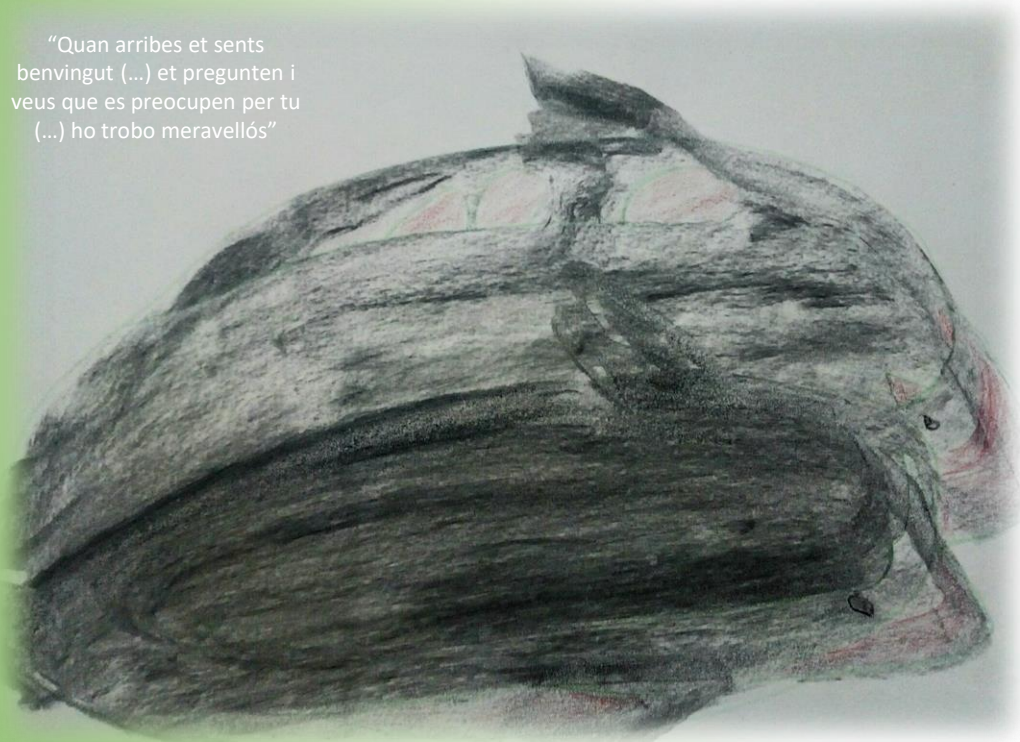
Més de quaranta anys d'experiència avalen el nostre treball que ha estat reconegut i honrat amb diversos premis.

Reconeixements

- PREMI HERMAN HOUTMAN
- PREMI NACIONAL D'INFÀNCIA DE CATALUNYA
- Menció especial del II PREMI 25 DE NOVEMBRE "Dia Internacional contra la violència vers les dones"
- Finalista del I PREMI CONSELL MUNICIPAL IMMIGRACIÓ DE BARCELONA
- PREMI DEL PÚBLIC, DEL XXI PREMI 8 DE MARÇ: MARIA AURÈLIA CAPMANY
- XIII Premi Paco Candel per el Projecte INTEGRA (2013-2016) (Premi compartit amb la CCAR)

Línies d'intervenció

“Quan arribes et sents
benvingut (...) et pregunten i
veus que es preocupen per tu
(...) ho trobo meravellós”

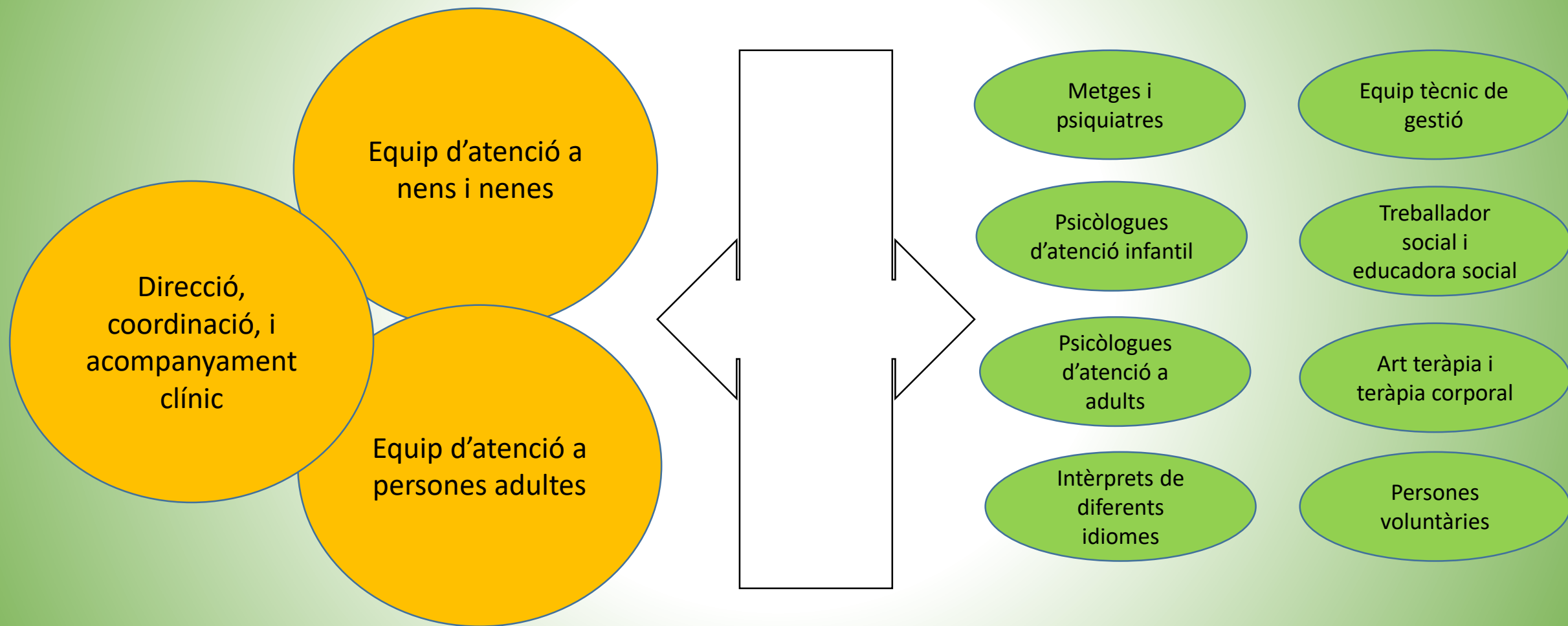
Atenció
terapèutica
integral
individual i
grupal

Formació i
activitats
d'assessorament
i avaluacions
externes

Activitats de
sensibilització

Investigació-
acció destinada
a avaluar les
metodologies
terapèutiques

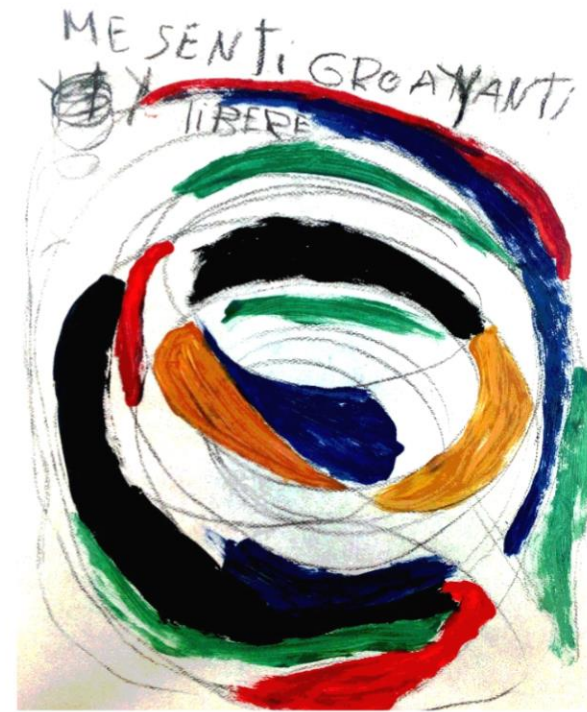
El nostre equip està format per professionals de diferents disciplines

Les persones beneficiàries de l'any 2018 han estat repartides en 5 grans programes

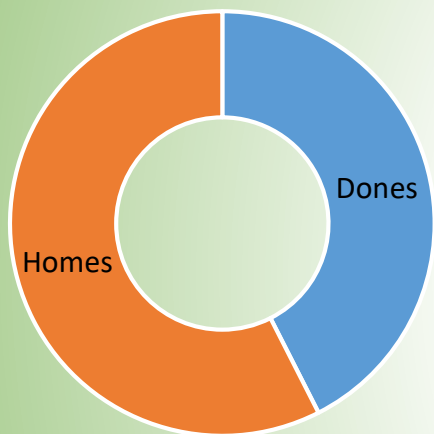
- Programa de reparació mèdic-psico-social per a víctimes de violacions dels drets humans i tortura.
- Programa terapèutic integral per a dones immigrants víctimes de violència masclista.
- Programa d'intervenció en situacions de crisi en casos de dones assassinades o greument ferides víctimes de violència de gènere (atenció a la víctima, als familiars, i coordinació amb els equips d'intervenció).
- Programa terapèutic-educatiu de suport a la marentalitat per a dones víctimes de violència de gènere.
- Programa terapèutic-educatiu especialitzat per a nens i nenes víctimes de maltractaments i abusos sexuals.

"Desfer-me de totes les coses negatives que vaig patir, com avui, amb un dibuix que em semblava estrany, però que tenia una gran significació"

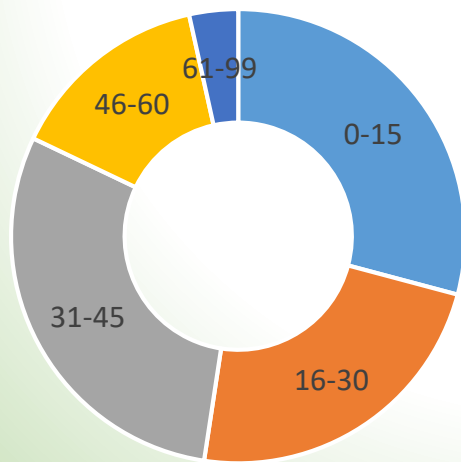

L'any 2018 hem atès a 374 persones que han resultat beneficiàries d'una atenció interdisciplinària

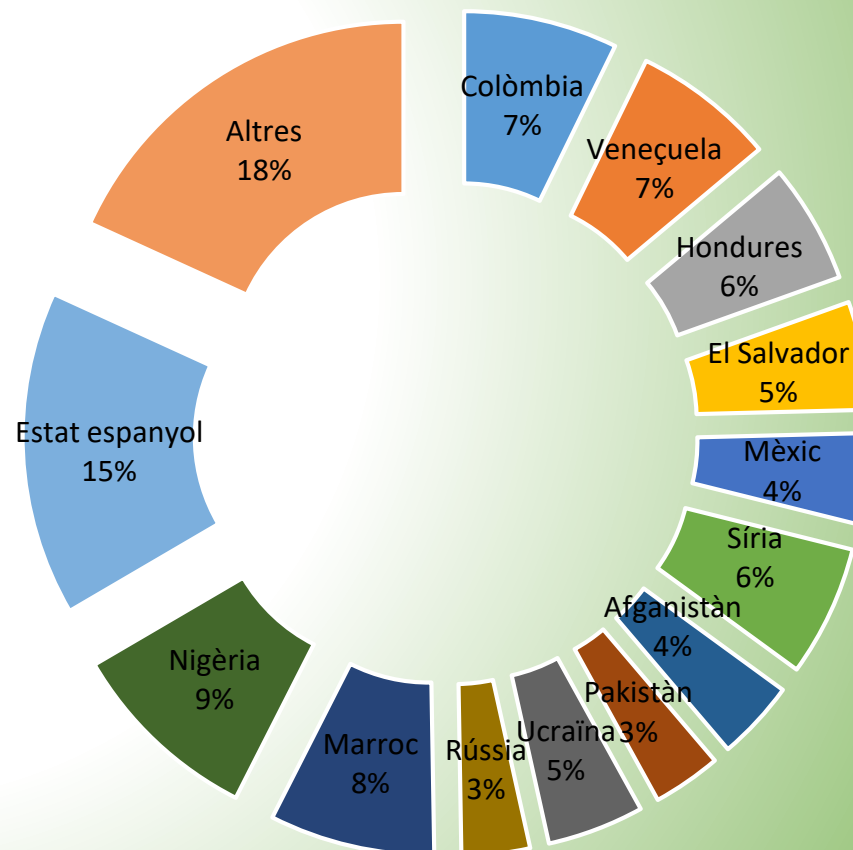
Gènere

Edats

Procedències principals

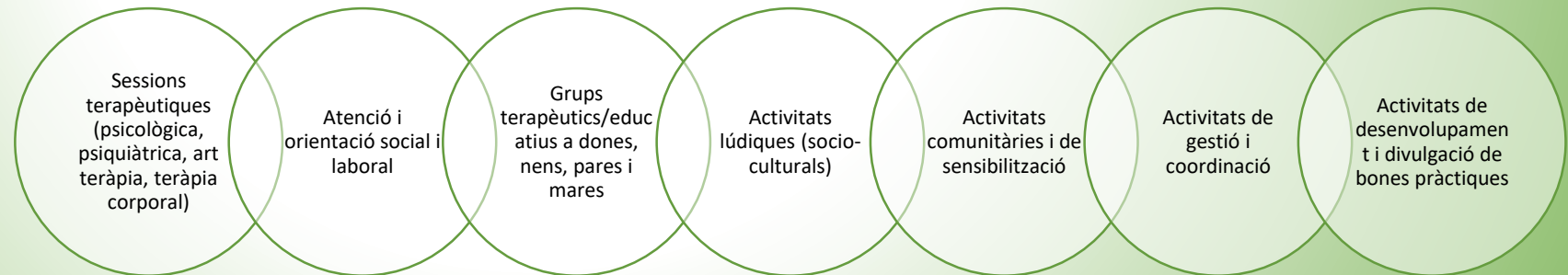

Programa de reparació mèdic-psico-social per a víctimes de violacions dels drets humans i de tortura

Atenció
terapèutica
integral
individual i
grup

Aquest programa té com objectiu oferir un servei especialitzat i integral a **persones que han estat víctimes de violència, tortura i altres violacions dels drets humans, així com els seus familiars**. Entre les persones beneficiàries trobem nens, nenes, homes i dones de molts diferents països, sol·licitants d'asil, persones immigrades víctimes de violència, defensors i defensores de D.D.H.H, com també persones nascudes aquí que han patit violència fruit d'esdeveniments traumàtics com els atemptats recents o el context socio-polític actual. Considerem persones beneficiàries també els familiars i els professionals que participen de les formacions, assessories, supervisions i treball de xarxa.

ACTIVITATS DEL PROGRAMA:

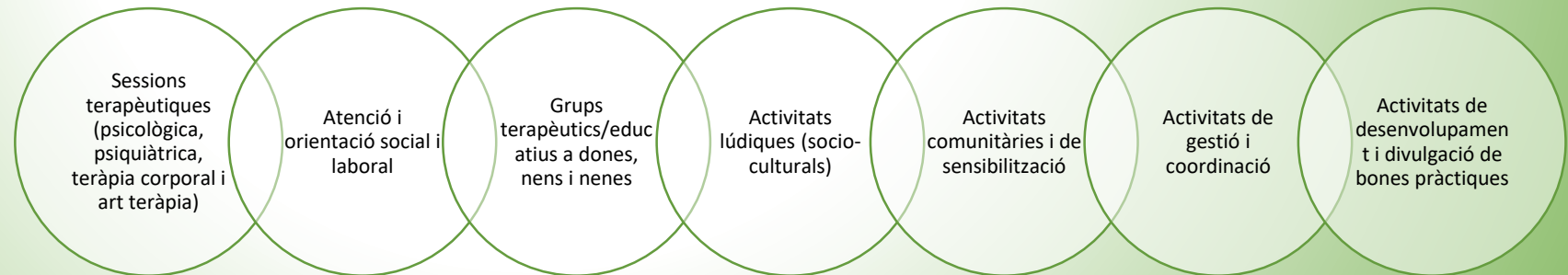
Programa terapèutic per a dones immigrades víctimes de violència masclista que inclou una intervenció terapèutica integral per als seus fills i filles

Atenció
terapèutica
integral
individual i
grup

Es tracta d'un programa específic i especialitzat per a les dones que viuen un doble patiment: violència i migració. Els **objectius** són: A) Aconseguir l'elaboració del dany causat per la violència viscuda i l'experiència de migració. B) Augmentar les capacitats de les dones per a fer front les seves dificultats. C) Crear i enfortir xarxes socials. D) "Reinventar" una nova vida i reinventar-se després de les experiències traumàtiques viscudes. E) Aconseguir la coexistència de la identitat d'origen amb la identitat del país d'acollida, fent possible experimentar menys aïllament i facilitar l'adaptació i la integració crítica a la nova societat. F) Tallar el cercle de violència. G) Revisar els estils de relació de parella. H) Prevenir la cronicitat de les seqüeles de la violència.

Els grups destinataris són dones immigrades víctimes de violència masclista, sol·licitants d'asil i refugiades que han patit persecucions als seus països d'origen per la seva condició de gènere i els seus familiars.

ACTIVITATS DEL PROGRAMA:

Atenció
terapèutica
integral
individual i
grupal

Programa d'intervenció en crisi i de resposta al trauma en cas d'incidents crítics en àmbits de violència masclista

La intervenció consisteix en una assistència psicològica immediata d'una duració limitada. Els professionals es desplacen fins el lloc de l'incident en el termini de temps més breu possible, donat que aquest factor, com el de proximitat, és determinant en aquestes situacions. L'objectiu és mobilitzar els recursos naturals de les persones afectades per influir positivament en el funcionament psicològic durant el període de crisi, de dol i de patiment extrem. Està destinat a disminuir el patiment dels fills i filles i d'altres familiars, així com el de les persones professionals que han estat implicades en l'ajut a la víctima.

Està enfocat a facilitar un procés de reparació de conseqüències traumàtiques del que ha succeït. El programa va destinat prioritàriament a les dones víctimes d'episodis greus de violència masclista, així com als seus fills i filles. També s'assisteix a l'entorn familiar de la víctima i als professionals implicats en l'ajut a les persones afectades.

ACTIVITATS DEL PROGRAMA:

Sessions terapèutiques
(psicològica
principalment)

Oferir suport i formació
als professionals de la
xarxa catalana que
treballa amb aquest
col·lectiu.

Activitats comunitàries i
de sensibilització

Activitats de gestió i
coordinació

Activitats de
desenvolupament i
divulgació de bones
pràctiques

Programa de suport a la “marentalitat” per a les dones víctimes de violència masclista i els seus i les seves filles

Atenció
terapèutica
integral
individual i
grupal

Aquest programa es desenvolupa a través de tallers grupals psicoterapèutics-educatius que complementen l'atenció integral individual que reben les mares, els nens i les nenes. Els tallers es duen a terme en grups de 8 a 10 persones i consisteixen en 12 sessions grupals (una per setmana) on es realitzen activitats estructurades segons **els objectius** del procés d'intervenció. Aquests són:

- Reflexió i presa de consciència sobre la influència de les pròpies històries infantils i familiars a les relacions actuals amb els seus fills/es.
- Enfortiment de les capacitats marentals com la capacitat empàtica i la capacitat d'establir un vincle segur amb els seus fills/es.
- Promoció de models de criança sans i desenvolupament de les habilitats maternes necessàries per a satisfer les necessitats dels seus fills/es.

ACTIVITATS DEL PROGRAMA

Sessions
d'avaluació
setmanal amb els
companys de
l'equip

Sessions
mensuals per a
l'avaluació del
procés amb el
nen/nena i tutor
referent

Contacte
telefònic
setmanal amb el
tutor referent

Reunions i/o
contacte
telefònic amb
altres
professionals de
la xarxa

Grups
terapèutics/educatius
a dones, nens i
nenes.

Activitats
lúdiques (socio-
culturals)

Programa terapèutic-educatiu especialitzat per a nens i nenes víctimes de maltractaments i abusos sexuals

Atenció
terapèutica
integral
individual i
grupal

Aquest programa ofereix atenció específica a nens i nenes víctimes de violència intrafamiliar, beneficiaris, en la seva majoria, d'una mesura de protecció caracteritzada per un acolliment residencial o familiar. Tots presenten les dificultats pròpies de nens víctimes de violència; en la seva majoria, negligència afectiva important en els seus primers anys de vida. Com a conseqüència, presenten trastorns de l'afecte, indicadors importants de traumatisme així com trastorns de l'aprenentatge. En complement al suport psicològic, alguns d'aquests nens reben suport farmacològic quan el requereixen.

Els **objectius** del programa són: A) Oferir recursos terapèutics especialitzats i continus a un grup determinat de nens i nenes víctimes de violència intra i extrafamiliar beneficiaris, en la seva majoria, d'una mesura de protecció caracteritzada per un acolliment residencial o familiar. B) Facilitar dinàmiques en xarxa amb els professionals que s'ocupen d'ajudar aquests nens i nenes. C) Avaluar i transmetre les experiències realitzades i la seva metodologia per estudiar la seva aplicabilitat en diferents contextos on la violència sigui l'eix.

ACTIVITATS DEL PROGRAMA

Sessions
individuals de
freqüència
setmanal

Sessions
mensuals per a
l'avaluació del
procés amb el
nen/nena i tutor
referent

Contacte
telefònic
setmanal amb el
tutor referent

Reunions i/o
contacte
telefònic amb
altres
professionals de
la xarxa

Contacte
telefònic amb els
tutors escolars
trimestralment

Grups
terapèutics/educat
ius a dones, nens,
pares i mares

Altres formes d'intervenció transversals a tots els programes i activitats socio-culturals

Sessions individuals i grupals de DMT

La Dansa Moviment Teràpia –DMT– treballa a través del desenvolupament de l'**autoconsciència integral**, és a dir cos-ment. Les persones que emprenen un procés terapèutic d'aquest tipus prenen contacte amb elles mateixes, amb les seves necessitats corporals que responen a una necessitat psíquica i viceversa. A través del moviment s'obre un procés creatiu on la persona descobreix i crea noves formes de comunicació que no tenen a veure amb el fet verbal, sinó més aviat amb una afinació del fet sensorial. En prendre contacte amb el cos, la persona no només aprèn a escoltar-se i a reconèixer les seves necessitats, sinó que a reconèixer-se a ella mateixa i a treballar la integritat del seu ésser d'una manera positiva i constructiva.

Sessions individuals i grupals d'artteràpia

La possibilitat d'expressar-se a través de diferents materials artístics genera una nova via de comunicació amb un mateix aconseguint gradualment el que va sorgint. La artteràpia tracta d'acompanyar a la persona cap al retrobament amb les seves capacitats per sostenir-se a si mateix. El treball s'articula en base a dos eixos: d'una banda l'elaboració amb els materials artístics i per l'altre, el treball amb la transferència i la creació de un nou vincle entre el professional i la beneficiària. La artteràpia, a més, ha ofert un espai per a la investigació i per descobrir-se a través dels processos creadors.

Sortides grupals socio-culturals

El col·lectiu de persones nouvingudes es troben amb necessitats comunes al país d'acollida com són el coneixement de l'entorn, coneixement de l'idioma, els tràmits administratius i laborals, la xarxa social i cultural, etc. És així com entenem la intervenció interdisciplinària al sí del propi centre i la importància capdalt al factor grupal, la xarxa relacional i el coneixement de l'entorn, peces angulars d'aquells projectes. Tot plegat ens porta a buscar espais lúdics que fomentin la trobada, el descobriment de la nova cultura i l'ajuda mútua.

Jornades terapèutiques per a víctimes

Les jornades d'aquest tipus tenen per objecte reunir en un mateix espai a persones afectades per la violència en diferents fases de recuperació i professionals del Centre EXIL. Es tracta de trobades de caràcter terapèutic amb una voluntat de fomentar la tutoria de resiliència a través del testimoniatge de les víctimes. En aquestes trobades es busca sempre un element cultural comú com pot ser el menjar o la música i s'aprofita per fer sessions de psico-educació, tallers diversos, etc.

Activitats de sensibilització i formació

Activitats de sensibilització

La coherència i la coordinació del treball en xarxa que realitzem defineix el que entenem com a "Bon Tracte Institucional". Això es veu reflectit en la manera en què les persones beneficiàries dels nostres programes aconseguen trobar aquells recursos o serveis complementaris que més s'adeqüen a cada una de les seves necessitats (formació, habitatge, o altres drets socials) sense que aquest procés s'allargui i contribueixi a cronificar més encara el trauma. Al Centre EXIL oferim un acompanyament durant aquest recorregut al llarg del circuit institucional, evitant així que es senti incompresa o desatesa en passar per recursos no especialitzats en les seves necessitats. Aquest circuit pren forma completa amb les **formacions** i la vocació de **sensibilització**. El fet que puguem traslladar a altres professionals les experiències i els reptes que sorgeixen de l'atenció que proposem, facilita que el coneixement circuli i hi hagi l'intercanvi propici inter-professional. El mateix podríem dir si fem referència als mitjans de premsa més generalistes, ja que poder aportar aprenentatges al sí de la societat és un dels reptes de l'entitat, ja sigui sobre aspectes com els drets humans, la recuperació del trauma i la violència o els desafiaments que planteja tota intervenció professional amb persones en situació de risc. Els nostres programes s'inspiren en les últimes aportacions científiques lliurades per les investigacions en el camp de les ciències relacionals, la psico-traumatologia infantil i adulta, el paradigma del vincle (o "apego"), els progressos del paradigma sistèmic, així com dels resultats de les investigacions sobre resiliència.

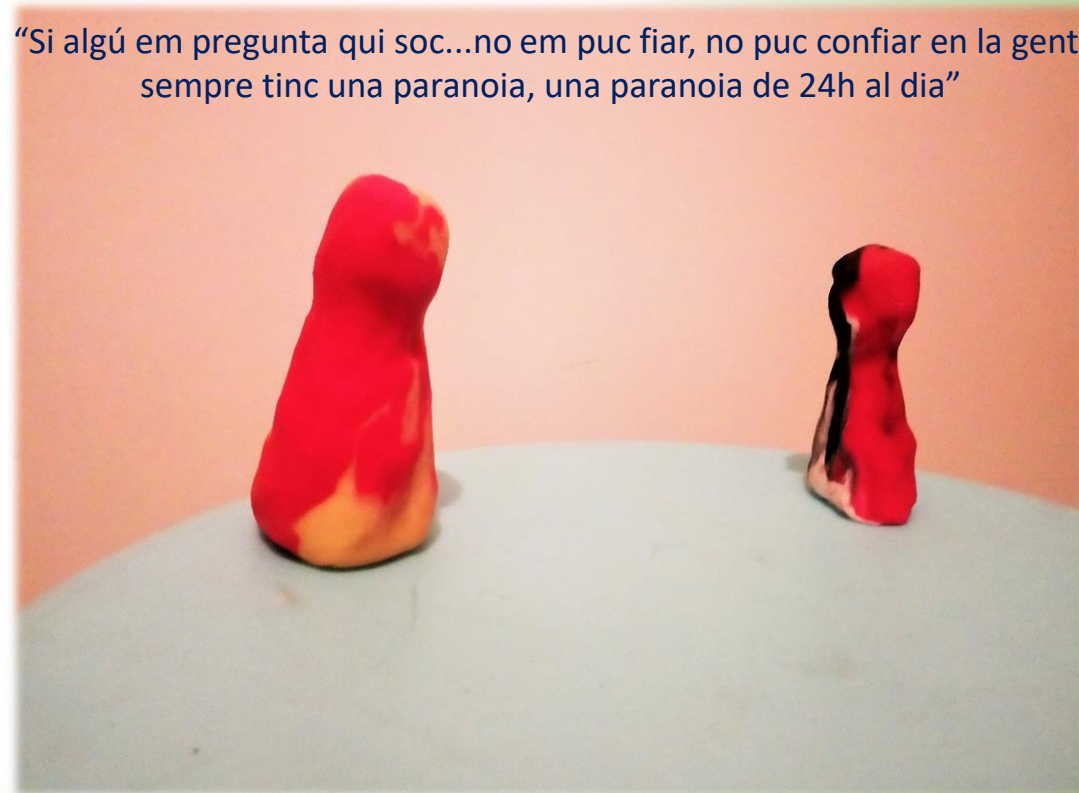
Investigació- acció com a mètode de treball

Formació i
activitats
d'assessorament
i avaluacions
externes

Investigació-
acció destinada
a avaluar les
metodologies
terapèutiques

L'experiència en l'acollida i atenció a les víctimes s'ha anat avaluant mitjançant el **sistema d'investigació – acció**, que forma part del nucli central de la nostra intervenció. És a dir, la manera de treballar amb i per a les víctimes de violència s'ha basat en la participació activa de les pròpies persones afectades, la devolució permanent a curt, mitjà i llarg termini i la supervisió clínica dels responsables del centre, que transformen la intervenció directa en un procés d'anada i tornada, que es revisa i es comparteix de manera transparent amb professionals i altres víctimes. Aquesta metodologia és el que alimenta tot el material divulgatiu, l'acompanyament permanent a diferents equips professionals, els avenços en les supervisions de casos, les publicacions i la tasca de sensibilització.

“Si algú em pregunta qui soc...no em puc fiar, no puc confiar en la gent, sempre tinc una paranoia, una paranoia de 24h al dia”

Agraïments

Apèndix d'imatges

